

ZDRAVOTNÝ STAV JEDLÍN NA SLOVENSKU V ROKU 2021

Andrej Gubka • Marcel Dubec

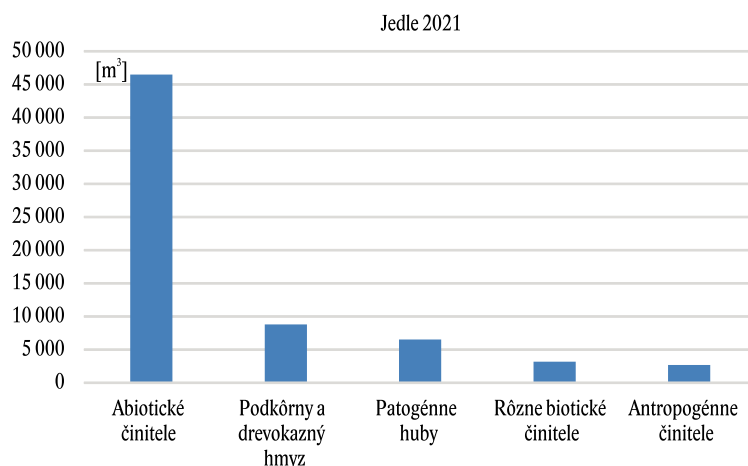
Gubka, A., Dubec, M.: Forest health of Fir stands in Slovakia in 2021. APOL, 2022, vol. 3, no. 2, p. 373–375.

Abstract: In 2021 was recorded a significant decrease in accidental felling in fir stands. Due to the influence of harmful factors, only 67,611 m³ were processed, which is one of the smallest volumes since 1996. The fundamental influence on this situation is primarily a significantly smaller effect of abiotic factors on fir stands. They damaged 46,486 m³ of wood. Compared to the previous year, this is a decrease of almost 52,000 m³. The second most important agent was bark and wood-boring insects, followed by fungal pathogens and anthropogenic factors.

Key words: fir; accidental felling; abiotic factors; bark beetles

Zhodnotenie náhodných ťažieb v jedľových porastoch v roku 2021

Náhodné ťažby v jedľových porastoch boli aj v roku 2021 dominantne ovplyvnené abiotickými škodlivými činiteľmi. Tie poškodili 46 486 m³ drevnej hmoty. Oproti predchádzajúcemu roku je to pokles o takmer 52 000 m³. Druhým najvýznamnejším činiteľom sa stal podkôrny a drevokazný hmyz. V roku 2021 bolo spracovaných 8 780 m³ čo je mierny pokles oproti roku 2020 kedy bolo spracovaných 10 465 m³. Mierny nárast sme zaznamenali pri objeme spracovaného dreva vplyvom patogénnych húb. V roku 2021 bolo spracovaných 6 500 m³ čo je o 1 500 m³ viac ako v predchádzajúcom roku. Rôzne nedefinované biotické činitele boli dôvodom na spracovanie 3 163 m³ čo je pokles oproti roku 2020. Predpokladáme, že časť z tohto objemu mohla pripadať na škody spôsobené zverou, prípadne silné napadnutie parazitickými rastlinami. Najmenší vplyv mali antropogénne škodlivé činitele, ktoré boli v roku 2021 dôvodom na spracovanie 2 682 m³, čo je len o málo viac ako v predchádzajúcom roku (2 299 m³).

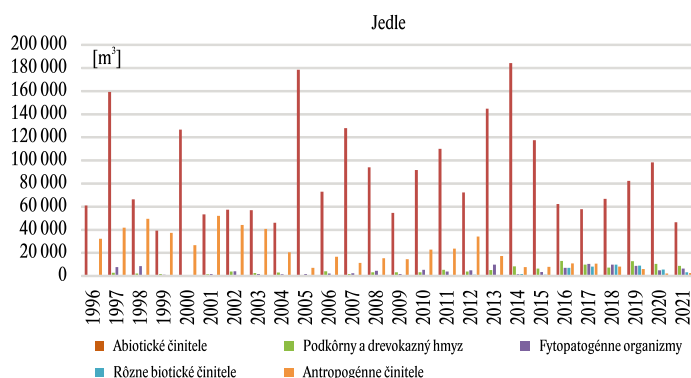
Obrázok 1. Objem vykonanej náhodnej ťažby jedle v roku 2021 podľa hlavných skupín škodlivých činiteľov
Figure 1. Volume of accidental felling of fir in year 2021 according to the main groups of harmful factors.

Celkovo sme v roku 2021 zaznamenali významný pokles náhodných ťažieb v jedľových porastoch. Vplyvom škodlivých činiteľov bolo spracovaných len 67 611 m³, čo patrí k najmenším objemom od roku 1996. Zásadný vplyv na tento stav má predovšetkým významne menšie pôsobenie abiotických činiteľov na jedľové porasty. Veľmi ťažko kvantifikovateľný je však vplyv voľne žijúcej raticovej zveri na zmladenie jedle, keďže tá v mnohých oblastiach v zmladení takmer úplne absentuje a to aj napriek skutočnosti, že sa v týchto porastoch nachádzajú dospelé jedle.

Tabuľka 1. Štruktúra náhodnej ťažby jedle podľa hlavných skupín škodlivých činiteľov v roku 2021

Table 1. Structure of accidental fir felling according to the main groups of harmful factors in 2020.

Skupiny škodlivých činiteľov	Náhodná vykonaná ťažba [m ³]
Abiotické činitele	46 486
Podkórny a drevokazný hmyz	8 780
Patogénne huby	6 500
Rôzne biotické činitele	3 163
Antropogénne činitele	2 682
Spolu	67 611

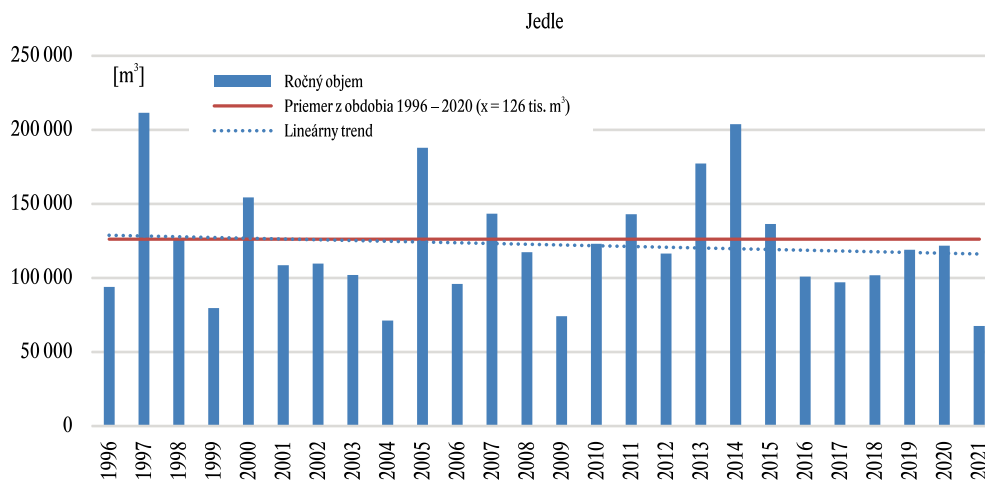

Obrázok 2. Vývoj náhodnej vykonanej ťažby jedle podľa vybraných skupín škodlivých činiteľov

Figure 2. The volume of sanitary felling of fir timber by selected groups of pest agents.

Prognóza vývoja zdravotného stavu jedlín

V roku 2021 sa potvrdilo, že abiotické škodlivé činitele majú zatiaľ najväčší vplyv na objem náhodnej ťažby v jedľových porastoch. Keďže abiotické činitele je takmer nemožné predpovedať je nesmierne ťažké robiť prognózu na nasledujúci rok. Vzhľadom na predchádzajúce roky však očakávame opätovné zvýšenie náhodných ťažieb v jedlinách spôsobených abiotickými činiteľmi. Nie je však vylúčená ani lokálna aktivácia niektorých biotických škodlivých činiteľov.

Obrázok 3. Vývoj objemu vykonanej náhodnej ťažby jedle v rokoch 1996 – 2021

Figure 3. Development of the volume of accidental felling of fir in years 1996 – 2021

Podakovanie: Práca vznikla vďaka finančnej podpore v rámci projektov APVV-19-0116, APVV-19-0119 a APVV-21-0131 financovaných agentúrou APVV a projektu “PROMOLES“ - projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). Práca ďalej vznikla vďaka finančnej podpore z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) pre projekt č. 313011X531 „Rozvoj biologickej a biotechnickej orientovaných systémov ochrany lesov pred domácimi a nepôvodnými (inváznymi) organizmami“. Táto publikácia vznikla vďaka podpore v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra pre projekt: Centrum excelentnosti lesnícko-drevárskeho komplexu LignoSilva; (kód ITMS: 313011S735), spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a pre projekt Výskum a vývoj bezkontaktných metód pre získavanie geopriestorových údajov za účelom monitoringu lesa pre zefektívnenie manažmentu lesa a zvýšenie ochrany lesov (FOMON) č. p. 313011V465.

Adresa:

Ing. Andrej Gubka, PhD., Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Lesnícka ochranná služba, Lesnícka 11, SK – 969 01 Banská Štiavnica, e-mail: andrej.gubka@nlcsk.org